

Základné informácie o EZÚS TATRY

Európske zoskupenie územnej spolupráce TATRY s r. o. ako spoločna inštitúcia cezhraničnej spolupráce bolo založené **14. augusta 2013** dvomi združeniami miestnych samospráv: Zväzok Euroregión „Tatry“ na poľskej strane a Združenie Región „Tatry“ na slovenskej strane.

K registrácii EZÚS TATRY Ministerstvom zahraničných vecí Poľskej republiky a získaniu právnej subjektivity došlo dňa **20. septembra 2013**.

Proces utvorenia EZÚS TATRY

Etapa konceptualizácií

Euroregión „Tatry“ pozorne a s veľkým záujmom sledoval prácu európskych orgánov pri príprave nariadenia, ktorým sa ustanovuje EZÚS a v tom čase prebiehajúce diskusie o potrebe vypracovania právneho nástroja, ktorý posilní územnú spoluprácu. Už v roku 2007 bol vymenovaný pracovný výbor, ktorý sa sústredil na vypracovanie návrhu spôsobu transformácie Cezhraničného zväzku Euroregión „Tatry“ na Európske zoskupenie územnej spolupráce. Rada Euroregiónu „Tatry“ vo vyhlásení podpísanom v Červenom Kláštore dňa 21.12.2007, t.j. prvý deň po vstupe Poľska a Slovenska do schengenského priestoru, vyjadrila presvedčenie, že tento nový právny nástroj prispeje k vyrovnanému rozvoju Európskej únie a jej sociálnej, ekonomickej a územnej súdržnosti. Následne počas 15. kongresu Cezhraničného zväzku Euroregión „Tatry“, ktorý sa konal 17. apríla 2009, poľské a slovenské samosprávy prihraničnej oblasti vyhlásili, že sú ochotné vytvoriť Európske zoskupenie územnej spolupráce.

Etapa budovania štruktúr EZÚS TATRY

Realizácia tejto kľúčovej aktivity pre rozvoj poľsko-slovenskej cezhraničnej spolupráce v Euroregióne „Tatry“ sa začala v januári 2011 v rámci sieťového projektu s názvom *Od Euroregiónu „Tatry“ do Európskeho zoskupenia územnej spolupráce*, ktorý získal finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007 – 2013. Do realizácie projektu sa zapojili: Združenie Związek Euroregion „Tatry“ ako Vedúci partner, Združenie Región „Tatry“, mesto Nowy Targ a mesto Kežmarok. Celková hodnota sieťového projektu je 224.317,81 EUR, z toho finančný príspevok z ERDF (85 %): 190.670,14 EUR. Zriadenie EZÚS podporuje vecne a finančne samospráva Malopoľského vojvodstva, ktorá v roku 2011 poskytla združeniu Związek Euroregion „Tatry“ dotáciu z prostriedkov Maršalka Malopoľského vojvodstva vo výške 65.000 PLN na doplnenie vlastného vkladu do projektu.

Úlohou vypracovania návrhov Dohovoru a Stanov, teda dvoch hlavných dokumentov, na ktorých sa bude činnosť EZÚS zakladať, bol radou Cezhraničného zväzku Euroregión „Tatry“ poverený poľsko-slovenskej Komisie vo veci EZÚS v zložení:

poľská strana: Władysław Bieda – primátor mesta Limanowa, Czesław Borowicz – zástupca mesta Nowy Targ, prof. dr hab. Kazimierz Jóskowiak – vysokoškolský učiteľ, expert v oblasti medzinárodného práva, Stanisław Łukaszczyk – starosta obce Bukowina Tatrzaska, Bogusław Waksmundzki – predseda Rady Cezhraničného zväzku Euroregión „Tatry“ a Eugeniusz Zajaczkowski – zástupca primátora mesta Nowy Targ,

slovenská strana: Štefan Bielák – primátor mesta Spišská Belá, Jozef Biroš – zástupca mesta Spišská Nová Ves, Peter Burian – Podpredseda Rady Združenia Región „Tatry“, Jozef Ďubjak – primátor mesta Trstená (od 6.10.2011 r.), František Lach – zástupca mesta Spišská Nová Ves, Alexander Slafkovský – primátor mesta Liptovský Mikuláš.

Za spolupredsedov Komisie Rada vymenovala: Bogusława Waksmundzkého z poľskej strany a Štefana Bieláka zo slovenskej strany.

V rámci svojej činnosti Komisia pripravila a prerokovala veľa analyz a štúdií. Najviac diskusií vyvolala otázka výberu modelu Zoskupenia, ktoré by malo byť zamerané na realizáciu jednej alebo viacerých úloh, druhou horúcou témou bola otázka štatutárneho sídla. V konečnom dôsledku sa partneri rozhodli, že sa

štatutárne sídlo Zoskupenia bude nachádzať na poľskej strane v Nowom Targu. EZÚS bude spoločnou poľsko-slovenskou právnickou osobou, ktorá bude pôsobiť na základe práva Európskej únie stanoveného v nariadení 1082/2006. V prípade výkladu a uplatňovania Dohovoru a Stanov, ako aj činnosti Zoskupenia, bude záväzné poľské právo, ako právo štátu, v ktorom má EZÚS svoje štatutárne sídlo. Navyše bolo rozhodnuté, že Predsedom Zoskupenia, ktorý je najvyšším orgánom organizácie, bude zástupca slovenskej strany, funkciu Riaditeľa Zoskupenia, ktorý je výkonným orgánom, bude plniť zástupca poľskej strany. Čo sa týka modelu EZÚS, bol vybraný viacúčelový model, ktorý umožňuje široké určenie úloh zodpovedajúcich Európskej územnej spolupráci. V Dohovore je takisto zohľadnená možnosť podieľania sa na riadení a implementácii programov alebo častí programov financovaných Európskou úniou, hlavne poľsko-slovenských cezhraničných mikroprojektov a sieťových projektov. Bolo dohodnuté, že Zoskupenie bude mať názov: Európske zoskupenie územnej spolupráce TATRY s ručením obmedzeným.

Prijatie jednotného postoja oboch strán, dosiahnutie kompromisov a konečné vypracovanie návrhov Dohovoru a Stanov si vyžadovalo od projektových partnerov oboznámenie sa s európskym a národným právom, nepretržité analyzovanie dokumentov a vyjadrení expertov z európskych orgánov, sledovanie diskusií týkajúcich sa uplatňovania nariadenia o EZÚS.

Dôležitou platformou výmeny názorov o doterajších výsledkoch činnosti európskych zoskupení územnej spolupráce, možných problémoch a perspektívach rozvoja EZÚS bola medzinárodná konferencia s názvom *Od Euroregionu „Tatry“ do Európskeho zoskupenia územnej spolupráce*, organizovaná 14.–15. septembra 2011 v Nowom Targu. Veľkou ctou pre Euroregión bolo to, že Poľské Predsedníctvo v Rade Európskej únie prijalo záštitu nad touto konferenciou. Na konferencii sa zúčastnili experti z Výboru regiónov, Združenia európskych hraničných regiónov, už založených Európskych zoskupení územnej spolupráce, zástupcovia poľských a slovenských štátnych, regionálnych a miestnych orgánov a euroregiónov. Propagačnou aktivitou, ktorá sprevádzala konferenciu, bolo hudobné predstavenie „Spájajú nás Tatry“ v réžii Jerzyho Zonia, organizované večer 14. septembra na námestí v Nowom Targu. Na koncerte účinkovali herci z divadla Teatr KTO, Krakowski Teatr Tancerzy Ognia SIRRIION a poľské aj slovenské súbory. Dňa 15.09.2011 sa hostia konferencie zúčastnili na študijnej návšteve na poľsko-slovenskom pohraničí, počas ktorej boli predstavené niektoré výsledky doterajšej cezhraničnej spolupráce a realizovaných investícií.

V dňoch 10.–13. októbra 2011 sa členovia poľsko-slovenskej Komisie vo veci EZÚS a pracovníci zamestnaní pri realizácii sieťového projektu zúčastnili na 9. európskom týždni regiónov a miest OPEN DAYS, usporiadanom v Bruseli Výborom regiónov a Generálnym riaditeľstvom Európskej komisie pre regionálnu politiku. Navštívili workshopy a semináre týkajúce sa fungovania a výsledkov činnosti Európskych zoskupení územnej spolupráce a perspektív ich rozvoja.

V dňoch 8.–9. decembra 2011 sa zástupcovia poľskej a slovenskej strany Euroregiónu „Tatry“ stretli s orgánmi slovensko-maďarského Európskeho zoskupenia územnej spolupráce ISTER-GRANUM. Je to jedno z prvých EZÚS, ktoré vzniklo v roku 2008 a využíva tento inovačný európsky právny nástroj na realizáciu spoločných aktivít v oblasti cezhraničnej spolupráce. Bola to príležitosť prerokovať doterajšie skúsenosti partnerov zo slovensko-maďarskej hranice, problémy počiatočných etáp činnosti organizácie a perspektívy rozvoja.

Vecná práca je sprevádzaná propagačnými a informačnými aktivitami zameranými na EZÚS ako novú formu cezhraničnej spolupráce. V septembri 2011 združenie Związek Euroregion „Tatry“ pripravilo a vydalo publikáciu *Euroregión Tatry – poľsko-slovenská cezhraničná spolupráca miestnych samospráv*. V 2013 bola vydaná ešte jedna publikácia zahŕňajúca referáty a príspevky, ktoré zazneli počas konferencie, ako aj analýzy a stanoviská spojené s procesom zriaďovania Európskeho zoskupenia územnej spolupráce TATRY. V decembri 2011 bola sprevádzkovaná webová stránka projektu. Stránka je sprístupnená na adresách: www.euwt-tatry.eu, www.ezus-tatry.eu a www.egtc-tatry.eu. Obsahuje informácie o realizovanom projekte a udalostiach spojených so zriaďovaním EZÚS. Stránka je dostupná v troch jazykových verziách: poľskej, slovenskej a anglickej. Na začiatku roku 2012 organizovali projektoví partneri súťaž, ktorej cieľom bolo navrhnutie grafického symbolu EZÚS. Bola tiež vypracovaná koncepcia vizuálnej identifikácie EZÚS TATRY.

Etapa formálneho utvorenia EZÚS

Vypracovanie návrhov Dohovoru a Stanov bolo dokončením etapy budovania štruktúr EZÚS TATRY a začiatkom etapy realizácie projektu – formálnym vytvorením Zoskupenia. Dňa 28. augusta 2012 sa v Nowom Targu konal Mimoriadny kongres združenia Związek Euroregion „Tatry“, počas ktorého boli organizované informačné tvorivé dielne týkajúce sa EZÚS. Po analýze a prerokovaní ustanovení návrhov

Dohovoru a Stanov sa Kongres uzniesol na pristúpení združenia Związek Euroregion „Tatry” k Európskemu zoskupeniu územnej spolupráce TATRY s r.o. a prijal návrhy Dohovoru a Stanov.

Dňa 19. októbra 2012 prijal Mimoriadny kongres Združenia Región „Tatry” uznesenie vo veci pristúpenia Združenia Región „Tatry” k EZÚS TATRY s r.o. spolu s návrhmi Dohovoru a Stanov EZÚS. Dokumenty boli odoslané na slovenské Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, ktoré je orgánom zodpovedným za poskytnutie súhlasu s pristúpením slovenských subjektov k EZÚS.

V období očakávania na rozhodnutia poľských a slovenských ministerstiev sa Euroregión „Tatry” pripravoval na začatie činnosti EZÚS TATRY na zasadnutí Rady Cezhraničného zväzku Euroregión „Tatry”.

Dňa 26. februára 2013 Zväzku Euroregión „Tatry” bol z Ministerstva zahraničných vecí doručený list s informáciou, že ministri regionálneho rozvoja, financií, vnútra, zahraničných vecí vyjadrili pozitívny názor vo veci pristúpenia Zväzku Euroregión „Tatry” k EZÚS TATRY. Pritom však poukázali na potrebu urobiť niekoľko upresnení a doplnení v návrhoch Dohovoru a Stanov EZÚS TATRY. Poľsko-slovenská Komisia vo veci EZÚS sa dohodla na rozsahu nevyhnutných zmien v návrhoch týchto dokumentov. Zmeny boli pracovne prekonzultované s ministerstvami vnútra a zahraničných vecí a so slovenským ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja.

Dňa 4. apríla 2013 XIX. Kongres Zväzku Euroregión „Tatry” opäť prijal uznesenie vo veci pristúpenia Zväzku Euroregión „Tatry” k EZÚS spolu s návrhmi Dohovoru a Stanov. Navyše vybral kongres zástupcov Zväzku Euroregión „Tatry” na Zhromaždenie a kandidátov na členov Dozornej rady a prijal uznesenie vo veci výšky členského príspevku v EZÚS TATRY s r.o. Dňa 23. apríla 2013 v Trstenej sa konal XIX. kongres Združenia Región „Tatry”, ktorý opäť prijal uznesenie vo veci pristúpenia Združenia Región „Tatry” k EZÚS TATRY s r.o. spolu s návrhmi Dohovoru a Stanov. Navyše vybral kongres zástupcov Združenia Región „Tatry” na Zhromaždenie a kandidátov na členov Dozornej rady.

Dňa 14. júna 2013 minister zahraničných vecí Poľskej republiky po dohodnutí s ministrom vnútra, regionálneho rozvoja a financií vyjadril súhlas s pristúpením Zväzku Euroregión „Tatry” k EZÚS TATRY a schválil návrhy Dohovoru a Stanov Zoskupenia.

Dňa 15. júla 2013 Úrad vlády Slovenskej republiky vyjadril súhlas s pristúpením Združenia Región „Tatry” k EZÚS TATRY a schválili návrhy Dohovoru a Stanov Zoskupenia.

Po viac ako 4 rokoch príprav, diskusií, konzultácií, úsilia a snáh Zväzok Euroregión „Tatry” a Združenie Región „Tatry” získali súhlas poľských a slovenských štátnych orgánov pristúpiť do zoskupenia. Dňa 14. augusta 2013 bol v Stredisku poľsko-slovenskej spolupráce v Nowom Targu slávnostne podpísaný Dohovor o založení Európskeho zoskupenia územnej spolupráce TATRY s ručením obmedzeným. Dohovor v mene Združenia Región „Tatry” podpísal predseda Rady Jozef Ďubjak a v mene Zväzku Euroregión „Tatry” predseda Rady Bogusław Waksmundzki. Po slávnostnom podpísaní Dohovoru v Nowom Targu predsedovia Rád v Kežmarku podpísali Stanovy Európskeho zoskupenia územnej spolupráce TATRY s ručením obmedzeným, v ktorých sú zakotvené zásady spolupráce medzi zakladajúcimi členmi Zoskupenia. Následne sa konalo prvé zasadnutie Zhromaždenia EZÚS TATRY s r. o., ktoré zvolilo štatutárne orgány Zoskupenia – predsedu a podpredsedu zhromaždenia, riaditeľa a členov dozornej rady. Za predsedu Zhromaždenia bol zvolený pán Štefan Bielák, primátor mesta Spišská Belá, za riaditeľa Zoskupenia bola zvolená pani Agnieszka Pyzowska, pracovníčka kancelárie Zväzku Euroregión „Tatry”.

Dňa 20. septembra 2013 EZÚS TATRY získal právnu subjektivitu zapísaním do registra vedeného ministrom zahraničných vecí Poľskej republiky.

Právny základ pre vytvorenie a fungovanie EZÚS TATRY

- *Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 z 5. júla 2006 o Európskom zoskupení územnej spolupráce (EZÚS) (Ú. v. EÚ L 210, 31. 7. 2006),*
- *Zákon zo dňa 7. novembra 2008 o európskom zoskupení územnej spolupráce (Dz.U. [Zbierka zákonov] Poľskej republiky z roku 2008 č. 218 pol. 1390 v znení neskorších predpisov),*
- *Zákon z 15. februára 2008 Národnej rady Slovenskej republiky č. 90/2008 Z.z. o európskom zoskupení územnej spolupráce a o doplnení zákona č. 540/2001 Z.z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov,*

- *Dohovor o založení Európskeho zoskupenia územnej spolupráce TATRY s ručením obmedzeným podpísaný dňa 14. augusta 2013 v Nowom Targu*
- *Stanovy Európskeho zoskupenia územnej spolupráce TATRY s ručením obmedzeným podpísané dňa 14. augusta 2013 v Kežmarku*

Konštitutívne znaky EZÚS TATRY

Po prvé

Európske zoskupenie územnej spolupráce TATRY s r.o. je **cezhraničnu inštitúciu**, ktorá bola založená:

- Združením Región „Tatry” na slovenskej strane
- Zväzkom Euroregión „Tatry” na poľskej strane

EZÚS TATRY má právnu subjektivitu podľa práva Európskej únie, je právne spôsobilá a má najširšiu právnu spôsobilosť, aká sa priznáva podľa vnútroštátneho práva členského štátu právnickým osobám.

Po druhé

Územie, na ktorom Zoskupenie realizuje svoje úlohy, zahŕňa územia:

- v Poľskej republike: Malopoľské vojvodstvo,
- v Slovenskej republike: okresy: Kežmarok, Levoča, Poprad, Sabinov, Stará Ľubovňa v Prešovskom kraji; Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Námestovo, Ružomberok, Tvrdošín v Žilinskom kraji a Spišská Nová Ves v Košickom kraji.

Rozloha – 13.700 km²

Počet obyvateľov – 1.500.000

Po tretie

Cieľom EZÚS TATRY s r. o. je ďalší rozvoj, uľahčovanie a rozširovanie poľsko-slovenskej cezhraničnej spolupráce s cieľom posilniť sociálnu a hospodársku súdržnosť územia pôsobnosti Zoskupenia na poľskej a na slovenskej strane Tatier.

Úlohy EZÚS sa predovšetkým sústreďujú na prípravu a realizáciu projektov územnej spolupráce spolufinancovaných Európskou úniou prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu alebo Fondu súdržnosti, ale tiež projekty bez finančnej účasti Európskej únie.

Zoskupenie sa môže podieľať na riadení a implementácii programov alebo časti programov financovaných Európskou úniou, najmä poľsko-slovenských cezhraničných mikroprojektov.

Po štvrté

EZÚS TATRY zakladá svoju činnosť na **Dohovore o založení Európskeho zoskupenia územnej spolupráce TATRY s ručením obmedzeným** podpísanom predsedom Rady Zväzku Euroregión „Tatry” a predsedom Rady Združenia Región „Tatry” dňa 14. augusta 2013 v Nowom Targu a **Stanovách Európskeho zoskupenia územnej spolupráce TATRY s ručením obmedzeným** podpísaných dňa 14. augusta 2013 v Kežmarku.

Po piate

EZÚS TATRY má **štatutárne sídlo** v Nowom Targu, preto bolo registrované v Poľsku.

Výber lokalizácie štatutárneho sídla má významné právne následky. Na tomto základe sa určuje najmä rozhodné právo, ktoré dodatočne platí v prípade fungovania EZÚS, výkladu Dohovoru a Stanov, a určujú sa tiež orgány zodpovedné za jeho kontrolu. Týmto právom je v prípade EZÚS TATRY s r. o. poľské právo.

Po šieste

EZÚS TATRY ako osobitná právna osoba má nižšie uvedené orgány:

Zhromaždenie je najvyšší orgán Zoskupenia. Zhromaždenie sa skladá zo 14 zástupcov členov Zoskupenia, z ktorých 7 zástupcov reprezentuje Zväzok Euroregión „Tatry“ a 7 zástupcov reprezentuje Združenie Región „Tatry“.

Riaditeľ je štatutárny výkonný orgán Zoskupenia, ktorý riadi činnosť Zoskupenia a koná v jeho mene. Rozhoduje o všetkých záležitostiach Zoskupenia, ak nie sú Dohovorom alebo Stanovami Zoskupenia vyhradené do pôsobnosti iných orgánov.

Dozorná rada je kontrolným orgánom Zoskupenia, ktorý je zriadený na vykonávanie dozoru. Dozorná rada sa skladá zo šiestich členov, z ktorých traja členovia reprezentujú Zväzok Euroregión „Tatry“ a traja reprezentujú Združenie Región „Tatry“.